

УДК 37.091.313:81'243«196»

НАТАЛІЯ ТАНЬКО

ORCID: 0000-0001-5612-4596

(Полтава)

ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХХ – ПОЧАТОК ХХІ СТОЛІТТЯ)

На основі аналізу системи критеріїв (соціально-економічні, нормативно-правові, організаційно-педагогічні) проаналізовано розвиток інтерактивного навчання іноземних мов у вітчизняній вищій школі (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) як цілісний процес в єдності таких основних етапів: пошуково-емпіричний (50-ті рр. ХХ ст.); організаційно-педагогічний (60-ті рр. ХХ ст.); теоретико-узагальнювальний (70-80-ті рр. ХХ ст.); інноваційно-творчий (90-ті рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.).

***Ключові слова:** інтерактивність, комунікація, спілкування, інтерактивне навчання, навчання іноземних мов, інтерактивні технології навчання, навчальний процес, етапи.*

Постановка проблеми. Початок ХХІ століття ознаменувався відчутною динамікою соціально-економічного розвитку України. Значно активізувалися міжнародні зв'язки української держави, посилювався її авторитет на міжнародній арені. Усе це стало передумовою для вагомих трансформаційних процесів у вітчизняній освітній сфері. Інноваційні зміни у цій галузі передбачені основними положеннями, викладеними в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про засади державної мовної політики», Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. Особливе місце серед актуальних освітніх завдань належить удосконаленню навчання іноземних мов, знання і викладання яких в новітніх умовах загальноєвропейської і глобальної інтеграції та взаємодії визначається як один з пріоритетних напрямів освітньої діяльності держав світу.

Ефективна реалізація цих вимог на теренах вищої школи України значною мірою залежить від змісту й організації навчання іноземної мови. У свою чергу, інноваційний характер процесу підвищення якості спілкування між європейцями – носіями різних мов та

культурних традицій – засвідчує необхідність оновлення цілей і засобів навчання іноземної мови в умовах вищих навчальних закладів. Успішне вирішення цього складного завдання потребує вивчення, аналізу та врахування вже існуючого досвіду навчання іноземної мови у теорії і практиці вітчизняної вищої освіти. Дослідження особливостей даного процесу в історико-педагогічному вимірі дозволить простежити зумовленість цілей і технологій навчання іноземної мови суспільно-політичними, соціально-культурними, психолого-педагогічними чинниками, визначити тенденції їх розвитку і разом з тим глибше усвідомити ті зміни, які відбувалися у ході розгортання вишівської іншомовної освіти, що, на наш погляд, безумовно сприятиме її більш ефективній організації. Усе зазначене доводить актуальність дослідження генези інтерактивного навчання іноземних мов на тлі загального розвитку вітчизняної вищої школи другої половини ХХ – початку ХХ століття – періоду, коли відбувалися інтенсивні процеси становлення й утвердження змісту та організації іншомовної освіти у вишах України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Історико-педагогічне вчення містить значний масив ґрунтовних досліджень процесу розвитку вищих навчальних закладів досліджуваного періоду, які формують базові засади даної розвідки, серед їх авторів Л. Березівська В. Вихрущ, Б. Год, Н. Дем'яненко, О. Гнізділова, С. Золотухіна, Л. Кравчук, О. Мисечко, Н. Терентьева, А. Сбруєва, О. Сухомлинська та ін. У більш вузькому аспекті студіювання теорії організації навчального процесу у вищій школі містять роботи Л. Гриневич, В. Краєвського, В. Кременя, І. Лернера, В. Лугового, Ю. Мальованого, Л. Пироженко, О. Пометун та ін. Розгляду безпосередньо категорії «навчання іноземних мов» присвячені праці Б. Беляєва, І. Бім, Н. Гальскової, І. Грузинської, І. Зимньої, Л. Каримової, Г. Китайгородської, А. Любарської, Ю. Пасова, Л. Щерби, О. Шерстюк та ін.

Мета статті полягає головним чином в виділенні загально теоретичних аспектів проблеми, що не передбачає особливого заглиблення в історико-педагогічний контекст. Ще менш висвітленим є питання дослідження основних етапів розвитку інтерактивного навчання іноземних мов у вітчизняній вищій освіті першої половини ХХ – початку ХХ століття.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідженням встановлено, що саме впродовж означеного періоду утвердився новий статус іноземної мови як навчальної дисципліни, спостерігалися суттєві зміни у її вивченні. Зауважимо, що під поняттям «іноземні мови» ми розуміємо мови, які є засобом природного спілкування в інших країнах і, зазвичай, не використовуються у спілкуванні поза межами навчальної аудиторії. До них ми не включаємо мови національних меншин, тому що в місцях компактного проживання представників цих етносів їх національні мови вживаються як засіб щоденного реального спілкування, а не лише як предмет спеціально організованого вивчення.

Проведене дослідження засвідчило, що в процесі становлення інтерактивного навчання іноземних мов відбувалися трансформації, які в цілому характеризують тенденцію до поступового розширення його сутності в напрямі посилення комунікативної і спрямованості педагогічного процесу як навчальної суб'єкт-суб'єктної взаємодії. З'ясовано, що розробка теорії інтерактивного навчання розпочалася в 20-30-ті рр. ХХ століття. Науковцями обґрунтовувалися методи навчання на основі взаємодії (М. Бірштейн, К. Грінблат, Ф. Грей, Г. Грем, Р. Дьюк та ін.) у вигляді ділових і рольових ігор; «навчання через дію» («Action Learning») (Р. Реванс) тощо. На теренах української педагогіки в цей період значний внесок у розробку окреслених питань зробив О. Ривін, який започаткував так званий метод навчання в парах змінного складу або організований діалог/метод діалогічних поєднань.

У процесі науково пошуку встановлено, що впродовж 50-х рр. ХХ ст. визнавалася пріоритетність рецептивного (пасивного) володіння іноземною мовою над активним, оскільки читання та переклад визначалися головними цільовими орієнтирами іншомовної освіти, а усне мовлення – засобом навчання. На цьому етапі пропедевтика ідеї інтерактивного навчання іноземних мов відбувалася на ґрунті критичного ставлення прогресивних учених до переважання граматико-перекладного методу. Позаяк соціально-політична ситуація того часу не вимагала від випускників вишів глибоких знань іноземної

мови, ставало очевидним, що недооцінка комунікативної специфіки даного предмета зумовлює відрив теоретичних знань із граматики від практичного володіння мовою. Так, в статті «Методика викладання іноземних мов на новому шляху» (1952 р.) зазначалося щодо «нерідких випадків, коли студент, який викладає граматичне правило, не вміє визначити граматичну форму в практичній роботі над текстом» [3, с. 12]. Звісно, такі недоліки були цілком закономірними, оскільки в процесі навчання відбувалося не виправдане акцентування одного з мовних аспектів – граматики.

У 50-х рр. ХХ ст. було закладено загальнодидактичні підвалини для подальшого розвитку інтерактивного навчання іноземних мов. У цьому контексті варто відзначити праці Л. Занкова, у яких учений обґрунтовував необхідність організації навчання в такий спосіб, щоб воно цілеспрямовано впливало на розвиток пізнавальних здібностей та інтересів особистості, на формування її когнітивної активності та самостійності; Є. Голанта, який запропонував (залежно від способу навчальної діяльності) класифікувати методи навчання на «пасивні» та «активні», обґрунтував суб'єктну та проблемну сутність навчання [10].

У галузі методики викладання іноземних мов означені прогресивні науко-педагогічні положення розроблялися в дослідженнях Л. Щерби, І. Рахманова, З. Цветкової, В. Цетлін та ін. Ученими розроблявся свідомо-порівняльний метод навчання, який передбачав: оволодіння мовою через усвідомлення її системи; врахування рідної мови учнів; використання конструкцій і правил з метою розуміння значення мовних явищ в процесі їх уявлення і способів презентації в мові; вивчення лексики і граматики на синтаксичній основі; паралельне навчання різним видам мовної діяльності на основі читання та писемного мовлення. Приміром, Л. Щерба запропонував розмежовувати такі три складники: мова, мовлення й мовна діяльність [9, с. 68–69]. Домінуюче значення у цій структурі, підкреслював учений, належить мовній діяльності – процесу говоріння й розуміння, що можливо лише за умови наявності мовної системи (словника і граматики цієї мови). У зв'язку з цим Л. Щерба виокремлював три змістові напрями діяльності викладача: вивчення мови (лексика та граматика іноземної мови, які використовуються в якості вихідної бази для розуміння мови й спілкування); навчання мовленню (способи формування та формулювання думок засобом мови в процесі спілкування; навчання мовної діяльності (процес спілкування, який реалізується в таких формах, як слухання, говоріння, читання і письмо). Зауважимо, що при цьому текст і письмові вправи розглядалися як головне джерело формування навичок і умінь у всіх видах мовленнєвої діяльності студентів. Позаяк безсумнівним достоїнством свідомо-порівняльного методу навчання є обґрунтована в межах його концепції теза щодо важливості забезпечення активного і діалогічного характеру навчання іноземних мов.

У 60-70-х рр. ХХ. загальна тенденція наближення вищої школи до потреб соціально-економічного життя держави спричинила переключення уваги на розвиток усного іншомовного мовлення, що зумовило трансформацію мети навчання іноземних мов. Установлено, що саме на цьому етапі проблема удосконалення навчання іноземних мов отримала новий вектор розвитку на нормативно-правовому рівні. Так, 27 травня 1961 р. було прийнято постанову Ради Міністрів Союзу РСР № 468 «Про покращення вивчення іноземних мов». У документі акцентувалося на зростаючому значенні знання іноземних мов фахівцями різних галузей науки і техніки з метою розширення міжнародних зв'язків країни [6]. Дійсно, незважаючи на «залізну завісу», що існувала в країні, для підвищення обороноздатності були потрібні випускники вишів, які б отримували потрібну інформацію з першоджерел.

Безумовно, що в цьому історико-педагогічному контексті актуалізувалося питання забезпечення професійно-практичного характеру навчання іноземних мов у вітчизняній вищій школі. Розв'язання означеного завдання вимагало перебудови всієї системи навчання іноземних мов, розробки якісно нового дидактичного контенту, спрямованого на розвиток навичок усного мовлення в галузі майбутньої спеціальності, з урахуванням коректного добору навчального матеріалу, його науковості, послідовності та пропорційності.

Витоки ідеї інтерактивного навчання іноземних мов знаходимо в процесі аналізу засадничих аспектів свідомо-практичного методу. Висунувши в якості провідних два принципи (принцип свідомості та принцип комунікативної активності), прихильники

(Б. Беляєв) цього методу доводили такі наукові положення: діяльність з оволодіння мовою включає придбання знань і формування на їх основі мовних умінь і навичок; мовні знання вводяться у вигляді правил та інструкцій; всі види мовленнєвої діяльності формуються паралельно і в тісному зв'язку один з одним з урахуванням специфіки кожного виду; враховується рідна мова учнів шляхом виділення найбільш важких, з точки зору рідної мови, явищ в мові, що вивчається; головним і вирішальним фактором навчання є практичне тренування в іншомовній діяльності.

Упродовж 60-х рр. ХХ ст. розпочали свою наукову роботу такі видатні вчені, як Б. Лапідус, С. Фоломкіна, В. Морозенко та ін. Їхні праці значною мірою сприяли подальшому становленню ідеї інтерактивного навчання іноземних мов у педагогічній теорії і практиці досліджуваного періоду.

Попри помітну переорієнтацію мовної освіти на досягнення практичного володіння іноземною мовою, певні зрушення щодо розвитку інтерактивного навчання у вітчизняній вищій школі відбулися на початку 70-х рр. ХХ ст. У цей час з'явилася велика кількість екстралінгвістичних досліджень, які зумовили зміну фокусу дослідницьких інтересів – у центрі наукових пошуків постала особистість студента як суб'єкта навчання. Виняткової актуальності набула проблема визначення психолого-педагогічних і лінгводидактичних умов реалізації педагогічного процесу. Тож акцент у наукових студіюваннях учених змістився із дидактичного матеріалу на організацію навчальної діяльності студента, який повинен був успішно засвоїти конкретний навчальний контент. Тож науковці, які займалися розробкою означеної проблеми (І. Зимня, Є. Рощина та ін.), цілком справедливо звертали увагу на головне питання мовної освіти – «необхідність виявити механізми, що лежать в основі засвоєння мовного матеріалу» [5, с. 3].

З часом різноаспектні дослідження в галузі удосконалення навчання іноземних мов у вищій школі потребували певної систематизації. Так, за словами С. Фоломкіної «всі окремі проблеми, якими займаються дослідники, можна було б об'єднати в одну центральну – раціоналізацію методів викладання та підвищення ефективності навчального процесу» [8, с. 4]. Дійсно, в умовах обмеженої кількості годин, що відводилися на вивчення іноземної мови у вищих навчальних закладах, педагоги-вчені та викладачі-практики були змушені шукати інноваційні шляхи оптимізації навчального процесу. Розв'язання вказаної проблеми відбувалося у кількох напрямках, одним із яких стало обґрунтування психолого-педагогічних засад навчання іноземних мов.

Наукову цінність у зв'язку з цим становило вчення А. Леонтьєва про педагогічну комунікацію як специфічну функцію людської комунікації, що пов'язана із соціальними потребами, передовсім із людською здатністю до вибіркового накопичення та трансляції оточуючим цінностей соціального й особистісного досвіду. Учений наголошував, що ключовим моментом спілкування (комунікації) є не «передача інформації», а взаємодія з іншими людьми як взаємообмін ідеями та інтересами, як засвоєння конкретних знань і суспільно-історичного досвіду в цілому [2, с. 107].

У 80-х рр. ХХ ст. навчання іноземної мови у вітчизняній вищій школі набуло професійно орієнтованого характеру. Так, у своїх дослідженнях Є. Рощина зауважувала: «Не можна залишати поза увагою функцію іноземної мови як засобу формування професійного спрямування (що має першорядне значення), тобто інтересу до своєї майбутньої професії і прагнення опанувати, по-можливості, якнайбільшою кількістю комунікаційних каналів, одним із таких стає володіння іноземною мовою, що забезпечує можливість ознайомлення з зарубіжними досягненнями в професійній сфері» [5, с. 5]. Тож на цьому етапі дедалі більша увага стала приділятися розвитку навичок вербального спілкування студентів, взаємозв'язку навчання з усіма видами мовленнєвої діяльності та врахування професійної специфіки кожного з них.

Спираючись на суміжні галузі гуманітарного знання, ученими був розроблений новий підхід, спрямований на розвиток навичок і стратегій і, перш за все, це стосувалося навчання читання і розуміння літератури за фахом. Як стверджує О. Поляков, «в основі даного підходу лежить ідея про те, що будь-яке використання мови базується на взаємопов'язаних процесах

аргументації та інтерпретації, які незалежно від зовнішніх форм допомагають нам отримувати значення дискурсу» [4, с. 12]. У зв'язку з цим підвищена увага дослідників приділялася диференціації мовного матеріалу, розвитку в студентів навичок імовірнісного прогнозування і, знову ж таки, підвищенню їхньої мотивації до вивчення іноземної мови.

У 90-х рр. ХХ ст. розпочався новий етап в розвитку інтерактивного навчання іноземних мов. Процеси демократизації, а в світовому масштабі – глобалізації та інтеграції науки вимагали від вищої школи суттєвих перетворень, удосконалення освітніх цілей, головною з яких стала підготовка кваліфікованого фахівця, конкурентоспроможного, компетентного, готового до трудової діяльності на рівні світових стандартів, до постійного професійного зростання. На тлі кардинальних суспільно-політичних та соціально-економічних змін відбулося усвідомлення іноземної мови як засобу міжособистісного і міжкультурного спілкування, і вперше з'явилося поняття «комунікативна компетентність» як головна мета навчання. Ґрунтовне та практико орієнтоване знання іноземних мов стало неодмінною вимогою до формування особистості випускника вишу як фахівця. У свою чергу, це зумовлювало необхідність зміни підходу до мовної освіти. Таким підходом, що був розроблений на основі зарубіжних теорій, став компетентнісно-діяльнісний підхід. Важливо, що він дозволяв «замінити систему обов'язкових знань, умінь і навичок набором компетентностей (комплексом компетенцій), які формуються на основі засвоєння оновленого змісту, а також у процесі його опанування на засобом організації професійно спрямованої суб'єкт-суб'єктної комунікативної діяльності» [7, с. 22]. Зростаюча потреба в розробці нового змісту освіти, який би орієнтувався на потреби особистості студента, стала причиною виникнення нових ідей і теорій, які знайшли своє відбиття в теорії і практиці навчання іноземної мови. У цьому контексті передусім варто відзначити комунікативний метод, розроблений Є. Пасовим, і пов'язану з ним ідею формування мотивації студента до вивчення іноземної мови [4, с. 8-9]. Упровадження комунікативного методу передбачало нівелювання психологічного бар'єру між студентом і педагогом, подолання страху перед спілкуванням. Застосування чисельних ігрових елементів, робота «у парах», «у трійках», участь в дискусіях на теми, що цікавили студентів, – усе це дозволяло викладачеві забезпечувати інтерактивний характер навчальної взаємодії.

Дослідження свідчить, що розвиток ідеї інтерактивного навчання іноземних мов відбувався в цей час під впливом різних наукових теорій, в тому числі теорії комунікативної діяльності. До числа найбільш значних досягнень цього етапу слід віднести обґрунтування психолого-педагогічних характеристик (суб'єктність, діалогічність, взаєморефлексія і фасилітація, активний характер, проблемна спрямованість) інтерактивного навчання іноземних мов (Н. Гальскова, Н. Гез, В. Сафонова, В. Фурманова та ін.), а також розробку перспективних засобів його реалізації, з-поміж них комунікативний або комунікативно-орієнтований методи навчання, інтенсивні методи навчання, робота в малих навчальних групах, дискусійні та ігрові методи, творчі проекти тощо (Г. Китайгородська, С. Пасов, О. Поляков, І. Румянцева та ін.).

Дослідженням установлено, що в 90-х – початку ХХІ ст. теоретичним підґрунтям для упровадження інтерактивного навчання іноземних мов виступали такі науково-педагогічні розробки: теорія суб'єкт-суб'єктної навчальної взаємодії (О. Белкін, А. Бойко), технологія колективного способу навчання (Г. Коберник, А. Плутенко, Р. Славін); технологія інтерактивної взаємодії (Л. Пироженко, О. Пометун); метод «активізації можливостей особистості й колективу» (Г. Китайгородська); метод «інтегративного лінгвопсихологічного тренінгу» (І. Румянцева); технологія колективної мислєдіяльності як форма взаємодії педагога й навчальної групи, що перебуває в пошукових творчих ситуаціях (К. Вазіна); теорія інтерактивного навчання спілкуванню (Л. Гейхман); технологія модерації (В. Дьяченко) та ін.

Висновки. Отже, проведений аналіз на основі системи критеріїв (соціально-економічні, нормативно-правові, організаційно-педагогічні) надав підстави розглянути розвиток інтерактивного навчання іноземних мов у вітчизняній вищій школі (друга половина ХХ –

початок ХХІ ст.) як цілісний процес в єдності таких основних етапів: пропедевтично-емпіричний (50-ті рр. ХХ ст.); організаційно-педагогічний (60-ті рр. ХХ ст.); теоретико-узагальнювальний (70-80-ті рр. ХХ ст.); інноваційно-творчий (90-ті рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.).

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів досліджуваної теми. Подальшого вивчення потребують такі питання: педагогічні умови інтерактивного навчання іноземних мов і основні шляхи їх реалізації в практиці вищих навчальних закладів України (друга половина ХХ – початок ХХІ століття).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Елютин В. П. Высшая школа общества развитого социализма / В. П. Елютин. – М.: Высшая школа, 1980. – 560 с.
2. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность / Леонтьев А. Н. – М.: Политиздат, 1975. – 344 с.
3. Методика преподавания иностранных языков на новом пути // Иностранные языки в высшей школе. – 1952. – Вып. 1. – С. 3–15.
4. Поляков О. Г. Английский язык для специальных целей: теория и практика / О. Г. Поляков. – М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2003. – 188 с.
5. Рощина Е. В. Функции иностранного языка как учебного предмета в системе обучения в университете / Е. В. Рощина // Иностранные языки на неспециальных факультетах. – Ленинград, 1978. – С. 3–6.
6. Совет Министров СССР. Постановление от 27 мая 1961 г., № 468. Об улучшении изучения иностранных языков [электронный ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://ppt.ru/texts/index.phtml?PrintVersion=1&id=36695>.
7. Федорова О. Н. Компетентностно-деятельностный подход к обучению иностранным языкам в высшей профессиональной школе / О. Н. Федорова // Языковое образование в вузе. – СПб.: КАРО, 2005. – С. 21–36.
8. Фоломкина С. К. За дальнейшее развитие методики обучения иностранным языкам в неязыковом вузе / С. К. Фоломкина // Иностранные языки в высшей школе. – М.: МПИ, 1989. – Вып. 21. – С. 4–8.
9. Щерба Л. В. Преподавание иностранных языков в средней школе. Общие вопросы методики / Л. В. Щерба. – М.: Высшая школа, 1974. – 112 с.
10. Чайка В. М. Основы дидактики : навч. посібн. / В. М. Чайка. – К.: Академвидав, 2011. – 240 с.

REFERENCES

1. Eliutyn V. P. Vusshaia shkola obshchestva razvytoho sotsyalyzma / V. P. Eliutyn. – M.: Vysshaia shkola, 1980. – 560 s.
2. Leontev A. N. Deiatelnost. Soznanye. Lychnost / Leontev A. N. – M.: Polytyzdat, 1975. – 344 s.
3. Metodyka prepodavanyia ynostrannykh yazykov na novom puty // Ynostrannyye yazyky v vysshei shkole. – 1952. – Выр. 1. – S. 3–15.
4. Poliakov O. N. Anhlyisky yazyk dlia spetsyalnykh tselei: teoryia y praktyka / O. N. Poliakov. – M.: NVY-TEZAURUS, 2003. – 188 s.
5. Roshchyna E. V. Funktsyy ynostrannogo yazyka kak uchebnogo predmeta v systeme obucheniya v unyversytete / E. V. Roshchyna // Ynostrannyye yazyky na nespetsyalnykh fakultetakh. – Lenynhrad, 1978. – S. 3–6.
6. Sovet Mynystrov SSSR. Postanovlenye ot 27 maia 1961 h., № 468. Ob uluchshenyu yzucheniya ynostrannykh yazykov [elektronnyi resurs]. – Tekst. dani. – Rezhym dostupu: <http://ppt.ru/texts/index.phtml?PrintVersion=1&id=36695>
7. Fedorova O. N. Kompetentnostno-deiatelnostnyi podkhod k obuchenyiu ynostrannym yazykam v vysshei professyonalnoi shkole / O. N. Fedorova // Yazykovoe obrazovanye v vuze. – SPb.: KARO, 2005. – S. 21–36.
8. Folomkyina S. K. Za dalneishee razvytye metodyky obucheniya ynostrannym yazykam v neiyazykovom vuze / S. K. Folomkyina // Ynostrannyye yazyky v vysshei shkole. – M.: MPY, 1989. – Выр. 21. – S. 4–8.
9. Shcherba L. V. Prepodavanye ynostrannykh yazykov v srednei shkole. Obshchye voprosy metodyky / L. V. Shcherba. – M.: Vysshaia shkola, 1974. – 112 s.
10. Chaika V. M. Osnovy dydaktyky : navch. posibn. / V. M. Chaika. – K.: Akademvydav, 2011. – 240 s.

NATALIIA TANKO

KEY MILESTONES IN THE DEVELOPMENT OF INTERACTIVE LEARNING OF FOREIGN LANGUAGES IN THE DOMESTIC HIGHER SCHOOL (SECOND HALF OF XX – BEGINNING OF XXI CENTURY)

The genesis of interactive learning of foreign languages in the domestic higher school of the twentieth century – the beginning of the XXI century is revealed. It has been established that in contrast to active learning methods, which are based on unilateral communication (organized and permanently stimulated by the teacher), interactive methods fundamentally change the scheme of communication in the educational process. They are oriented towards the realization of individual and personal approach, the needs of the individual. Particular attention is paid to the organization of effective communication process in which the participants of the interaction process are more mobile, open and active. The basis of interaction is the creation of a friendly atmosphere in the classroom and this contributes to the invigoration of the psychological climate in the teaching and educational environment. The special value of interactive learning technologies is that disciples (students) while learning work effectively in a group and can approve themselves as individualities. Interactive teaching methods act also as a factor of students' self-realization since they are a driving force, a reason, a significant circumstance in revelation of the intrinsic strengths of a man, his inclinations and abilities. The development of modern didactics, updating it with new concepts, approaches, teaching technologies creates a favorable base for solving the problem of activating the cognitive activity of the individual that is confirmed by the interest to the acquisition of active and interactive forms and methods of teaching.

It is found out that the development of an interactive learning theory began in the 20-30-ies of the XX century. The scientists have grounded interactive teaching methods (M. Birstein, K. Grinblat, F. Grei, G. Graham, G. Duke, P. Priud) in the form of business, role-playing games at the place of production and in the course of personnel training. In the field of Ukrainian pedagogy in this period a significant contribution to the development of the above-mentioned questions was made by O. Ryvin, who founded the so-called method of learning in pairs of replaceable structure or structured dialogue and a method of dialogical combinations. Further development of active teaching methods of foreign languages are acquired in the late 50's – early 60-ies of the XX century, which was associated with the works of the soviet didactician Ye. Golant who offered (depending on the way of students' activity in learning) to divide teaching methods into "passive" and "active". The period since the 80-ies of the XX century – until the present time is characterized by modern formation and development of interactive methods of teaching foreign languages: the theory of interactive communication learning (L. Geikhman); the technology of collaborative learning method (H. Kobernyk); the technology of interactive communication (L. Pyrozhenko, O. Pometun); the technology of collaborative thinking activity as a form of interaction between a teacher and a learning group that is in search of creative situations (K. Vazin); the technology of moderation (V. Diachenko etc.). Active implementation of the interactive methods of teaching foreign languages into the educational process at the end of the XX – beginning of the XXI century is explained by the society aspiration for democratization; strengthening the ascendancy of the humanitarian approach to education; the introduction of innovations in modern education, the search for new methods and forms of learning.

Key words: *interactivity, communication, interaction, interactive learning, learning foreign languages, interactive learning technologies, learning process, subjects of educational interaction, milestones.*

Одержано 31.08.2017 р.